

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๓๑ /๒๕๕๘

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีคัดค้านการให้ประทานบัตรเหมืองแร่หินในเขตชุมชน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๕๒/๒๕๕๖ ว่า กระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุญาตประทานบัตรเพื่อทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรม โดยผู้ร้องกับพวกได้ร่วมกันคัดค้านการอนุญาตประทานบัตรดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น เนื่องจากเห็นว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หินอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตชุมชน นอกจากนี้ ชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาและรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งยังมีการปลอมแปลงเอกสารของชาวบ้านและนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการอนุญาตประทานบัตรอีกด้วย จึงขอให้ตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบแล้วพบว่า กระบวนการพิจารณาออกประทานบัตรเหมืองแร่หินแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ โดยเห็นว่า ๑) กระบวนการประกาศแหล่งหินในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ๒) รายงานการไต่สวนประกอบคำขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ไม่ตรงกับสภาพพื้นที่จริง ๓) พื้นที่ประทานบัตรเป็นแหล่งโบราณคดีตามกฎหมาย ๔) รายงานการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไม่สมบูรณ์ในสาระสำคัญ ๕) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหา

๑. เห็นควรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในฐานะผู้ออกประทานบัตร พิจารณาเพิกถอนประทานบัตรที่ ๒๔๐๐๑/๑๖๐๐๔

๒. เห็นควรให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณายกเลิกประกาศแหล่งหินอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๖ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓

๓. เห็นควรเสนอกรมศิลปากร ให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุในพื้นที่เขาขาว ตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เพื่ออนุรักษ์พื้นที่และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

๔. เห็นควรให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ เพื่อพิจารณาทบทวนความเห็นต่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองหินปูนของห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงโม่ตั้งภูทอง โดยให้ตรวจสอบประเด็นแหล่งโบราณคดีในพื้นที่ประทานบัตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. เห็นควรให้จังหวัดกระบี่กำหนดแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และเป็นแหล่งการเกษตร

๒. เห็นควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางจัดทำผังชุมชน เพื่อกำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ตำบลบ้านกลาง

๓. เห็นควรให้กระทรวงอุตสาหกรรม ออกกฎหมายเพื่อกำหนดขั้นตอนการประกาศพื้นที่แหล่งหินให้ต้องศึกษาและพิจารณาศักยภาพด้านอื่นของพื้นที่ ไม่เฉพาะแต่การพิจารณาศักยภาพในการทำเหมืองแร่หินเท่านั้น แต่ต้องศึกษาและพิจารณาถึงคุณค่าด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน และต้องสอบถามความคิดเห็นของประชาชนหรือต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมรูปแบบอื่นๆ ด้วย

ทั้งนี้ ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กรมศิลปากร สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดกระบี่และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ดำเนินการโดยเร็ว แล้วแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบผลภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงาน หากล่วงเลยกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ทวงถามและดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ต่อไป